

L. M. DOBRIČEVIĆ, detalj poliptiha u crkvi Gospe na Dančama u Dubrovniku

Mihelčić i Božidar Lapaine) s novim tehničkim i estetičkim idejama. Istodobno grafički oblikovatelji (Ivan Doroghy, Nenad Dogan, S. Brčić, Slavko Heningsman, Zlatko Tomičić) nastoje uspostaviti oblikovne standarde prilagođene novim tehnologijama, dok mlada generacija grafičkih dizajnera (Božidar Malešević, studio »Imitacija života«) sintetički povezuje iskustva različitih medija. Interfakultetski studij dizajna pokrenut je u Zagrebu 1989. Trijenalne izložbe dizajna održavane su u sklopu Zagrebačkoga salona 1975–92, a 1975. je pokrenuta i Međunarodna zagrebačka izložba grafičkoga dizajna — ZGRAF. Od 1985. u Zagrebu djeluje i Hrvatsko dizajnersko društvo.

LIT.: Stan za naše prilike — SIO, Arhitektura, 1956, 1–6. — R. Putar, Elementi funkcionalnog oblikovanja na XI triennalu u Milanu, Arhitektura, 1957, 1–6. — V. Sinobad-Pintarić, XI trijenale, ČIP, 1957, 66. — B. Bernardi, Definicija i značaj industrijskog oblikovanja, Arhitektura, 1959, 1–6. — Z. Radić, Umjetnost oblikovanja, ibid., 6. — R. Putar, Drugi zagrebački triennale, ibid. — A. Munjaković, Stambena problematika u okviru II međunarodne izložbe Porodica i domaćinstvo, ČIP, 1959, 79. — R. Ivančević, Osnovna pravila industrijskog oblikovanja, 15 dana, 1959, 19. — Isti, O plakatu, ibid., 1961, 6. — R. Putar, Likovni profil proizvodnje, ibid., 1964, 3. — M. Meštrović, Industrija i njen oblik, ČIP, 1964, 133–134. — A. Jakir, Prefabricirane sanitarne kabine i blokovi, Dizajn, 1968, 7. — F. Križanec, Dizajn nije samo suvenir, ibid., 1968, 11. — G. Keller, Budućnost naše okolice i naša je budućnost, Arhitektura, 1972, 116. — F. Križanec, Deset godina CIO u Zagrebu, ibid., 1974, 150. — G. Keller, Design/dizajn, Zagreb 1975. — V. Robotić, Dizajn i planiranje proizvoda, ČIP, 1975, 4. — L. Kavurić, Milan Vulpe (katalog), Zagreb 1977. — M. Meštrović, O znanstvenosti dizajna, Arhitektura, 1979, 170–171. — Isti, Teorija dizajna i problemi okoline, Zagreb 1980. — Ž. Čorak, Grafički dizajn u hrvatskoj secesiji, ŽU, 1980, 29–30. — O. Marušević, T. Krizman za naš umjetnički obrt, Bulletin JAZU, 1982, 2. — A. Kralj, Dizajn 1950–1960 (katalog), Zagreb 1983. — S. Bernik, Ivan Picelj, Zagreb 1986. — D. Radović, Bogdan Budimirov, ČIP, 1989, 6, 7–8. — F. Vukić, Skica za portret hrvatskog industrijskog dizajna, Zagreb 1992. — S. Bernik, Bernardo Bernardi, Zagreb 1992. — F. Vukić, In Search of a Forgotten Identity, Modern Zagreb (katalog), Zagreb 1993.

DJELO, društvo za promicanje umjetničkoga obrta; djelovalo je u Zagrebu 1926–29. Članovi su bili T. Krizman (predsjednik), B. Bauer, S. Hribar, H. Juhn, I. Tabaković, V. Braniš, D. Ibler, F. Kršinić, R. Frangeš-Mihanović i dr. Na poticaj »Djela« osn. je 1926. istoimena zadruga za proizvodnju umjetničkoobrtničkih predmeta. Prva izložba održana je u Zagrebu 1927.

LIT.: O. Marušević, Tomislav Krizman za naš umjetnički obrt, Bulletin JAZU, 1982, 2, str. 34–36. — M. Baričević, Povijest moderne keramike u Hrvatskoj, Zagreb 1986, str. 34–35.

DOBRA KUĆA, utvrđeni grad SZ od Daruvara. Spominje se od 1335. Unutar zidina nalazi se četverokutna obrambena kula. U XIV. st. kralj ga daje Hrvatinićima, a poslije ga drže knezovi Nelipići. God. 1476. vlasnik mu je Ernušt Hampo, a poslije 1480. Székely de Kevend. Turci ga zauzimaju 1542, a nakon njihova odlaska ostaje u ruševinama.

Benedikt Nelipić osnovao je 1412. nedaleko od svojega burga (u selu Donja Vrijeska) pavlinski samostan s velikom gotičkom crkvom Sv. Ane. Samostan je propao u tur. osvajanjima, a održala se crkva vrlo skladnih proporcija (restaurirana 1859). Ima poligonalno svetište, pojačano potpornjima, profilirane okvire vrata i prozora s mrežicama. Crkvu, nazvanu Dobra kuća, preuzeli su poč. XVIII. st. pravosl. redovnici.

LIT.: G. Szabo, Dobra kuća, VJHAD, 1908–09. — V. Radauš, SSS. — M. Kruhek, Povijesno-topografski pregled pavlinskih samostana u Hrvatskoj, u katalogu: Kultura pavlina u Hrvatskoj, Zagreb 1989. — Z. Horvat, Srednjovjekovna arhitektura pavlinskih samostana u Hrvatskoj, ibid.

DOBRIČEVIĆ, Lovro Marinov, slikar (Kotor, ? — Dubrovnik, 1478). Nakon školovanja u Veneciji, gdje se spominje u jednom ugovoru (1444) uz slikara M. Giambona, vraća se u rodni grad gdje otvara radionicu. Tu prima mnoge narudžbe iz obližnjega Dubrovnika: 1448. za poliptih samostana Gospe od Anđela i za poliptih gl. oltara dominikanske crkve, 1455. za poliptih gl. oltara franjevačke crkve, 1456. za likove Bl. Dj. Marije i Sv. Ivana sa strane raspela u dominikanskoj crkvi. God. 1459. seli u Dubrovnik gdje otvara veliku radionicu s brojnim pomoćnicima i učenicima (V. Rajanović, J. Basilj, Stjepan Ugrinović, Božidar Vlatković te sinovi Marin i Vicko). Radi slike i poliptihe ne samo za Dubrovnik i okolicu već i za Bosnu: oltarnu sliku za crkvu u Slanom (1461), poliptih za gl. oltar crkve Gospe od Rožata u Rijeci dubrovačkoj (1469), poliptih za gl. oltar dubrovačke crkve Sv. Sebastijana (1470–73), poliptih za crkvu Sv. Vlaha u Dubrovniku (1477). Očuvana su četiri njegova djela: poliptih u sakristiji dominikanske crkve u Dubrovniku (1448), lik Sv. Vlaha s rastavljenoga poliptiha za franjevce (1455–58) u zbirci samostana Male braće, poliptih u crkvi Gospe na Dančama (1465–66) i slika Gospe u crkvi Gospe od Škrpjela pokraj Perasta. Slikarstvo L. Dobričevića, nedvojbeno najistaknutijega umjetnika XV. st. u Dubrovniku, pokazuje stilsku evoluciju od ranijih, tvrdih gotičkih oblika bliskih M. Giambonu (prizor Kristova krštenja na poliptihu u dominikanskoj crkvi) prema ranorenesansnom shvaćanju volumena i kompozicije pod utjecajem ranoga slikarstva Antonija Vivarinija (Gospa u mandorli na poliptihu na Dančama).

LIT.: V. Durić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1964. — K. Prijatelj, Dubrovačko slikarstvo XV–XVI stoljeća, Zagreb 1968, str. 18–20. — G. Brajković, Slika Lovra Marinova Dobričevića na otoku Gospe od Škrpjela i njezini srebrni ukrasi, Prilozi — Dalmacija, 1980.

DOBRIČEVIĆ, Dobrić (Boninus de Boninis), tiskar (Lastovo, 1454 — Treviso, Italija, 1528). Potječe iz lastovske porodice Dobričevića, koja nakon XIV. st. romanizira prezime u Bonin. Tiskarski zanat izučava u Veneciji, gdje s Andrijom Paltašićem iz Kotora izdaje 1478. Laktancijevo djelo *De divinis institutionibus*. God. 1481–83. djeluje u Veroni gdje izdaje djelo *Alexander de Villa Dei, Grammatica metrica scripta* (veljača, 1481), potom odlazi u Bresciu gdje izdaje četrdesetak djela klas. autora (Vergilije, Plutarh, Katul, Tibul, Propertije) i obnavlja zamrlu tiskarsku aktivnost. Od tih se djela ističu Ezopove basne (*Aesopus moralisatus*) sa 67 i Danteova *Božanstvena komedija* iz 1487. sa 69 drvoreza. Pri tiskanju rabi uglatu i obla slova. Prvi rabi grčka slova tiskajući djela Makrobija Aurelija Teodosija (1483), a 1491. izdaje *Repetitio Angelija de Ubaldisa*. God. 1493. pojavljuje se kao nakladnik i knjižar u Lyonu, gdje biva istodobno u političkoj službi Venecije. U Lyonu tiska djelo *Officium beatae Mariae virginis ad usum Romanae ecclesiae* (1499) s ilustracijama u drvorezu.

Uz A. Paltašića, G. Dalmatinca, B. Baromića, D. je pionirsko ime eur. tiskarstva. Pojedina njegova djela ubrajaju se u vrhunska tiskarska

D. DOBRICEVIĆ, ilustracija iz djela *Aesopus moralisatus*. Brescia 1487.

ostvarenja. Od njegovih brojnih izdanja neka se čuvaju u našim zbirkama i knjižnicama (Cavtat, Zagreb, Zadar, Dubrovnik, Korčula, Hvar, Visovac). Do kraja života ostao vezan uz zavičaj, gdje mu je očuvana rodna kuća s grbom na kruni zdenca, a u župnoj crkvi i dvije raskošne brončane posude, odlični radovi renesansnog umjetnog obrta.

LIT.: M. Breyer, Prilozi k starijoj književnoj i kulturnoj povijesti hrvatskoj, Zagreb 1904, str. 1–20. — R. A. Peddie, Printing at Brescia in the XV century, London 1905. — G. Dalla Santa, Il tipografo dalmata Bonino de Boninis »confidente« della Repubblica di Venezia, Nuovo Archivio Veneto, 1915. — L. Donati, Bonino de Boninis stampatore, ASD, 1927–28, 3. — Isti, Alcune note su stampatori Dalmati, ibid., 1927–28, 4. — Isti, Saggio di un' esplorazione del Gellio di Bonino de Boninis (Brescia 1485), ibid. — M. Lucijanović, O rodnom mjestu Boninusa de Boninis, Dubrovački list, 1928, 5. — K. Krstić, Knjige iz Marulićeve knjižnice u Zadarskom državnom arhivu, Vjesnik bibliotekara Hrvatske, 1950, str. 281–288. — J. Badalić, Inkunabule u Narodnoj Republici Hrvatskoj, Zagreb 1952. — A. Gspan i J. Badalić, Inkunabule v Sloveniji, Ljubljana 1957. — C. Fisković, Lastovski spomenici, Prilozi — Dalmacija, 1966. Z. Mak.

DOBRINJ, gradić na otoku Krku. Srednjovj. komun, utvrđeno središte velikoga agrarnog teritorija s petnaestak sela, sagrađeno na hrptu brdskog ogranka. U *Dolinjem gradu*, najstarijem dijelu Dobrinja, kuće su u paralelnim nizovima, među kojima teku uski, često presvođeni prolazi; u prizemlju imaju konobu a na katu svega jednu stambenu prostoriju. Masivniji zidovi kuća na rubu grada preuzeli su obrambenu ulogu gradskih zidina. Župna crkva Sv. Stjepana spominje se već 1100. Do XVI. st. bila je trobrodna bazilika. Domaći graditelji u XV. i XVI. st. (Petar i Mihovil te meštri Vlahovići) višeputno je dograđuju i obnavljaju. U XVI. st. dograđeno je na visokom podziđu novo kvadratično svetište, presvođeno rebrastim mrežastim svodom u zakašnjelim gotičkim oblicima. Ostali dijelovi crkve obnavljaju se 1606. Današnji oblik dala je crkvi obnova nakon što je grom oborio stari zvonik 1720. Iza glavnog oltara je freska iz XVI. st., koja je uokvirivala srednjovjekovni, nestali poliptih. Fresku pokriva retabl, veliki polikromirani reljef iz 1602 (Sv. Trojstvo kruni Bl. Dj. Mariju, Sv. Stjepan i sveci zaštitnici dobrinjskih bratovština). Trijem pred crkvom (*čergan*) postoji već poč. XVII. st. U posjedu crkve je relikvijar Sv. Uršule, djelo provincijskoga gotičkog zlatara, pozlaćeni križevi iz XV. st., ciborij iz XVI. st., antependij Paola Veneziana iz XIV. st. (s prizorom *krunjenja Bl. Dj. Marije* te likovima Sv. Stjepana i Jakova — vez na

crvenoj svili). Na *Placi*, mjestu sastajanja, sajмова i pučkih svečanosti, cijelom stranom teče dvostruki red zidanih sjedala; u njezinu se začelju nalazio Knežev dvor, rezidencija potkneževa. Nad Placom izgrađena je crkva Sv. Trojice (Sv. Anton), pred kojom je plokata i *Smitir*, nekad gradsko groblje, na kojemu je majstor Pilepić 1725. sagrađio novi zvonik. U naselju postoji Muzejska zbirka s arheol., etnograf. i kulturno-pov. inventarom. — U selu Sv. Vid nalazi se istoimena ranoromanička crkva sa zvonikom na pročelju, zadužbina »slavnog Dragoslava« iz 1100. U dobrinjskoj su okolici još i romaničke crkve Sv. Jurja nad Krasom, Sv. Ivana u Sužanu (ostaci romaničkih fresaka), Sv. Marka na moru, Sv. Klementa u Klimnu (renesansni rezbareni retabl), Sv. Filipa i Jakova u Solinama, Sv. Petra u Rudinama (ugrađena spolija »crux gemmata« VII–VIII. st. i pletera IX–X. st.).

Dobrinj, nekada sijelo glagoljaškoga ruralnog kaptola, ima bogat fond glag. rukopisa i natpisa.

LIT.: B. Fučić, Sv. Petar u Solinama, Bulletin IAZU, 1961, 3. — V. Zlamalik, Paolo Veneziano i njegov krug (katalog), Zagreb 1967. — M. Bolonić i I. Žic-Rakov, Otok Krk kroz vjekove, Zagreb 1977. — B. Fučić, Glagoljski natpisi, Zagreb 1982. B. F.

DOBRONIĆ, Lelja, povjesničarka umjetnosti (Zagreb, 19. IV. 1920). Diplomirala 1943. i doktorirala 1946. u Zagrebu (*Umjetnost kovanog željeza u sjevernim hrvatskim krajevima*). Bila je kustosica Gipsoteke (1944–48) i Muzeja grada Zagreba (1948–63), znanstvena suradnica Regionalnoga zavoda za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu, znanstvena savjetnica i direktorica Povijesnoga muzeja Hrvatske (1967–80), gdje je organizirala niz važnih izložbi (Historijsko slikarstvo u Hrvatskoj, 1969; Portreti 1800–1870, 1973). God. 1952–65. glavni je urednik »Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske«. Istražuje graditeljstvo i izgradnju Zagreba u XIX. st. (Felbinger, Jambrišak, Klein, Plochberger), probleme iz povijesnoumjetničke topografije i povijest nestalih redova (templara, ivanovaca, sepulkralaca, augustinaca). Objavljuje izvornu građu (*Povijesni spomenici grada Zagreba*, XIX–XXII), bavi se muzeologijom i zaštitom spomeničke baštine; jedan je od osnivača Muzejskoga društva Hrvatske. Na temelju arhivske građe piše o nepoznatoj povijesti starih zagrebačkih urbanih struktura, brojnim umjetničkim ličnostima i dokumentima.

BIBL.: Muzeji i plastika, Muzeji, (Beograd) 1950, 5; *Yugoslav Museums — Museums of Croatia*, Museum (Pariz), 1952, 1; *Kovane rešetke na arhitektonskim spomenicima sjeverne Hrvatske*, Arhitektura, 1953, 4; *Kovano željezo Cvjetka Pečara*, Tkalićev zbornik, 1, Zagreb 1955; *Stare numeracije kuća u Zagrebu*, Zagreb 1959; *Zagrebački graditelj Janko Jambrišak*, Zagreb 1959; *Zgrada zagrebačkog Glavnog kolodvora*, Vijesti MK, 1962, 1; *Zaboravljeni zagrebački graditelji*, Zagreb 1962; *Beziehungen zwischen Wien und Zagreb in Architektur des 19. und 20. Jahrhunderts*, Der Aufbau (Beč), 1962, 8; *Zagrebački arhitekti Hönigsberg i Deutsch*, Zagreb 1965; *Bartol Felbinger i zagrebački graditelji njegova doba*, Zagreb 1971;

DOBRINJ, relikvijar Sv. Uršule. Župna crkva Sv. Stjepana